

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан агробіологічного факультету
док.с.-г. наук, проф. Коваленко В.П.

_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії
та міжнародної комунікації
Протокол № 13 від 16.05 2024 р.
Завідувач кафедри
доц. Культенко В.П.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Агрономія»
проф. Тонха О.Л.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ**

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 201 «Агрономія»

Освітня програма «Агрономія»

Агробіологічний факультет

Розробник:

доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, к. філос. н., доцент

Кичкирук Т.В.

Київ – 2024

**Опис навчальної дисципліни
ФІЛОСОФІЯ**

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень			
Освітній ступінь	Бакалавр		
Спеціальність	201 Агрономія		
Освітня програма	Агрономія		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид	Вибіркова (за вибором університету)		
Загальна кількість годин	120		
Кількість кредитів ECTS	4		
Кількість змістових модулів	3		
Форма контролю	Екзамен		
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання			
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти	
Рік підготовки	1	2	
Семестр	2	2	
Лекційні заняття	15 год.	4	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4	
Самостійна робота	75 год.		
Індивідуальні			
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	-	

1. Мета та компетентності навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього

Вивчення дисципліни певною мірою пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з політологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо.

У свою чергу, знання дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих та технічних дисциплін.

Метою дисципліни "Філософія" є формування знань з філософії як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії, світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів агрономічного профілю та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завдання вивчення дисципліни: вивчення історії філософії та її органічної складової – історії української філософії, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до цього світу; вивчення комплексу принципів пізнання як загального методу пізнавальної діяльності; розвиток здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням завдань агрономічної теорії і практики. Цьому підпорядковане вивчення наступних розділів: "Вступ до філософії", "Історичні типи філософії", "Онтологія", "Гносеологія", "Соціальна філософія". Окремим завданням курсу філософії є озброїти сучасного спеціаліста у сфері агрономії арсеналом знань, що сприяють глибокому розумінню комплексних задач, спрямованих на вирішення питань по вирощуванню високоякісної продукції рослинництва в сучасному землеробстві та загалом сформувати в майбутніх спеціалістів світобачення для орієнтування у багатовекторному полі глобалізованого світу.

У процесі вивчення дисципліни "Філософія" студент має отримати наступні компетентності, а саме:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та відповідністю зональних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 10. Здатність працювати у команді.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.

ПР 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПР 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни
для: повного терміну денної (заочної) форми навчання:**

- повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма					Заочна форма		
	тижні	усього	лекції	семінари	с.р.	усього	лекції	семінари
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Історія філософської проблематики Заходу і Сходу								
Тема 1. Філософська пропедевтика. Екоцентризм як напрям екологічної етики.	1	8	1	2	5		1	1
Тема 2. Історія філософії Сходу.	2,3	16	2	4	10			
Тема 3. Історія філософії Заходу.	4,5	16	2	4	10			
Разом за змістовим модулем 1		40	5	10	25	2	1	1
Змістовий модуль 2. Філософське розуміння світу: теоретичні і прикладні виміри								
Тема 4. Буття як філософська проблема.	6,7	15	2	4	9			
Тема 5. Свідомість як ідеальне буття.	8,9	13	2	4	7			
Тема 6. Пізнання як предмет філософського	10,11	15	2	4	9			

аналізу.									
Разом за змістовим модулем 2		43	6	12	25		1		
Змістовий модуль 3. Філософія людини, природи, суспільства									
Тема 7. Філософська антропологія.	12,13	18	2	4	12		1		
Тема 8. Філософські проблеми сучасності.	14,15	19	2	4	13				1
Разом за змістовим модулем 3		37	4	8	25	2	1		1
Усього годин		120	15	30	75	8	4	4	

3. Теми семінарських занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика. Екоцентризм як напрям екологічної етики.	2
2	Філософія Давнього Сходу.	4
3	Історія філософії Заходу.	4
4	Буття як філософська проблема.	4
5	Свідомість як ідеальне буття.	4
6	Пізнавальна активність людини.	4
7	Філософська антропологія.	4
8	Філософські проблеми сучасності.	4
Разом		30

4. Теми самостійної роботи:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості сучасного розуміння філософії.	2
2	Роль філософії в сфері культури.	2
3	Особливості розвитку античної натурфілософії (Мілетська школа, Піфагор, Геракліт).	4
4	Цінності східної культури	2
5	Реформація і її взаємозв'язок з філософською думкою.	2
6	Англійська традиція в філософії Нового часу: ознаки та представники	4
7	Проблема людини у філософії Просвітництва.	2
8	Загальна характеристика німецького ідеалізму XVIII-XIX ст.	2
9	Основні етапи розвитку позитивізму. Історична школа філософії науки	4

	(Т.Кун, І.Лакатос, П.Фейерабенд).	
10	Український романтизм.	4
12	Філософська концепція І. Я. Франка.	2
13	Людина в пошуках сенсу власного життя.	2
14	Гуманізм і проблема людської індивідуальності	4
15	Проблематичність людського буття.	2
16	Смерть, безсмертя та проблема смислу буття.	4
17	Практика, діяльність, праця.	4
18	Проблема людини в екзистенціалізмі.	2
19	Парадокси еволюційної теорії: як виникла людина?	4
20	Поняття та різновиди свободи. Свобода як цінність.	2
21	Природа і культура.	2
22	Суспільство як система: основні елементи суспільного життя.	4
23	Духовне життя суспільства.	4
24	Місце і функції практики в суспільному житті.	2
25	Культура і контркультура.	2
26	Екологічна проблема: сутність і шляхи вирішення	4
27	Єдність природи і суспільства	2
28	Філософія техніки.	2
Разом		75

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (практичні заняття,
- наочний метод (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
- самостійна робота: (виконання завдань).

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують студенти:

Оцінювання студента відбувається згідно положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 26.04.2023 № 8 (див. таблицю):

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R** дис (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R** ат (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R** нр (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Кичирук Т.В., Матвієнко І.С. Філософія: навчально-методичний посібник. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2023.
2. Кичирук Т.В., Матвієнко І.С. Практикум з філософії. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2023.
3. Кичирук Т.В. Соціальна філософія: навчально-методичний посібник – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2022.
4. **ЕНК Філософія (АБФ)** <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3916>

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник. Київ : Либідь, 2019. 408 с.
2. Білодід Ю.М. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Київ: Кондор, 2020. 356 с.
3. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2019. – Ч. 1. Історія світової та української філософії. – 187 с.
4. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2019. – Ч. 2. Філософські системи. – 179 с.
5. Губерський Л. Філософія: Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л. Губерського – К.: Знання, 2019. – 621 с.
6. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій: навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації. 3-тє видання, перероб. і доповн. Львів: «Магнолія плюс»; видавець СПД ФО В.М. Піча, 2020. 506 с.
7. Касьян В. І. Філософія [Текст]: відповіді на питання екзаменац. білетів: навч. посіб. Київ: Знання, 2022. 347 с.

допоміжні:

1. Вільчинський Ю.М. Філософія історії: теорія взаємопроникнення часу і вічності: [лекції]. Київ: Поліграфкнига, 2019. 360 с.
2. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: навч. посіб. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 639 с.
3. Філософія: хрестоматія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.: у 2 т. / [авт.-упоряд.: І. С. Добронравова та ін.] Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2020. Т. 2: Теоретична та практична філософія. 2010. 431 с.
4. Філософія історії: підручник / О. А. Габріелян, І. І. Кальной, О. П. Цветков. Київ: Академвидав, 2020. 213 с.
5. Філософія ХХ-ХХІ століть: імена: біограф. словник / [уклад.Ю. В. Омельченко]. Київ: Фенікс, 2021. 211 с.
6. Філософія інформаційних комунікацій: монографія / О. П. Дзьобань; Нац. акад. прав. наук України, Н.-д. центр прав. інф-ки. Харків: Майдан, 2021. 223 с.
7. Філософія: історія, суспільство, освіта: підручник / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. Київ : ВПЦ "Київський ун-т", 2019. 591 с.
8. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / Кремень В.Г., Ільїн В.В. Київ : Книга, 2019. 528 с.
9. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2022.

13. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Науковий вісник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gilleya_32/F4_doc.pdf
3. Наука і освіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/NIO/metod/sagk.htm..
4. Філософська думка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dumka.ho.ua/books_hf.htm.